

Experiences from Family Medicine Learning Designed for Foreign Medical Students at Sichon Hospital

*Ekarat Chanwanpen, MD
Diploma Thai Board of Family Medicine,
Sichon Hospital,
Nakhonsithammarat Province,
Email: ekarat42@gmail.com*

Abstract:

Nowadays, family medicine is becoming more interesting for not only Thai but also foreign medical students around the world. Family physicians have played vital roles in teaching and managing the learning process for foreign medical students applying for elective rotation at Sichon Hospital since 2007. The elective rotation objectives include providing mutual learning experiences for both Thai physicians and international medical students as well as opportunities for cultural exchange. Learning experiences consist of both hospital and primary care settings, including community-oriented care and home visits. Over the 12 years, 81 international medical students from nine countries have been accepted to the rotation. These students primarily came from the U.S.A (27.16%) and Austria (25.92%) with the majority from European countries. Results from feedback evaluation show high percentage of congruence between medical students' learning goals and provided activities (91.35 %), preceptor's role as effective learning facilitator (93.82%) and appropriate study duration (86.42%). Family physicians play major roles as a preceptor in teaching clinical knowledge and as an advisor in guiding learning process, facilitating self-reflection and giving feedback for international medical students at the end of the session. The learning process in this course depends mainly on the individual learners' self-defining objectives with a preceptor's mutual agreement and varieties of available learning experiences. These are key success factors of our elective rotation.

Keywords: foreign medical students, family medicine, elective rotation

ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ วิชาเวชศาสตร์ครอบครัวให้นักศึกษาแพทย์ต่างชาติ โรงพยาบาลสิชล จ.นครศรีธรรมราช

นายแพทย์เอกรัฐ จันทร์วันเพ็ญ

ว.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว

โรงพยาบาลสิชล

จ.นครศรีธรรมราช

Email: ekarat42@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันวิชาเวชศาสตร์ครอบครัวเป็นที่สนใจของนักศึกษาแพทย์มากขึ้นทั้งในและต่างประเทศ แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวมีบทบาทด้านการเรียนการสอนวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว ให้กับนักศึกษาแพทย์ต่างชาติที่เลือกมาศึกษาทำงานในวิชาเลือก (Elective) โรงพยาบาลสิชลเปิดรับนักศึกษาต่างชาติ เข้าศึกษาทำงานตั้งแต่ปี 2550 โดยมีวัตถุประสงค์การรับนักศึกษา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างแพทย์ไทยและแพทย์นานาชาติ ตลอดจนเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีทั้งในโรงพยาบาลและหน่วยบริการปฐมภูมิต่างๆ รวมทั้งกระบวนการดูแลผู้ป่วยในชุมชนและการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย ตลอดระยะเวลาการรับนักศึกษารวม 12 ปี มีนักศึกษาแพทย์ต่างชาติเข้าศึกษาทำงานที่ รพ.สิชล รวม 81 คน จาก 9 ประเทศ ส่วนใหญ่มาจากประเทศ สหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 27.16 รองลงไปคือ ประเทศออสเตรเลีย คิดเป็นร้อยละ 25.92 แต่ภาพรวมนักศึกษาจะมาจากประเทศในทวีปยุโรปมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกิจกรรม สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 91.35 ความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 93.82 ระยะเวลาการเข้าศึกษามีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 86.42 บทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่สำคัญ คือ การเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษา (Preceptor) ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการ และการเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอน/กระบวนการเรียน ชี้แนะการเรียนในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) คอยช่วยเชื่อมประสานระหว่างแผนกต่างๆ ช่วยสื่อสารการทำงาน และสะท้อนกลับให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงคุณค่าของงานที่พวกเขาได้ปฏิบัติ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการร่วมค้นหาคำตอบของเป้าหมายการเรียนกับผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

คำสำคัญ: นักศึกษาแพทย์ต่างชาติ, เวชศาสตร์ครอบครัว, วิชาเลือก

บทนำ

โรงพยาบาลสิชล จ.นครศรีธรรมราช เปิดรับนักศึกษาแพทย์จากต่างชาติ เข้าศึกษาดูงานตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน รวม 12 ปี มีนักศึกษาแพทย์เข้าศึกษาดูงานที่ รพ.สิชล รวม 81 คน จาก 9 ประเทศ โดยการสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามาเรียนรู้ ร่วมกับบุคลากรของโรงพยาบาล โดยมีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (preceptor) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์การรับนักศึกษา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างแพทย์ไทยและแพทย์นานาชาติ ตลอดจนเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีระหว่างประเทศ สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมขององค์กร ที่มีความมุ่งมั่นพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านวิชาการและสหสาขาวิชาชีพ แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวของโรงพยาบาลสิชลมีบทบาทในเรื่องการเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์รายวิชาเวชศาสตร์ครอบครัวและชุมชน ชั้นปีที่ 5 และ 6 ของศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช เมื่อมีนักศึกษาแพทย์ต่างชาติสนใจมาศึกษาดูงานและขอมา elective (วิชาเลือก) ที่โรงพยาบาลสิชล จึงเป็นโอกาสที่ดี ที่ได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมีการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดระยะเวลาของการจัดการศึกษาตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา โรงพยาบาลสิชล ได้รวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาแพทย์ชาวต่างชาติ รวบรวมเป็นองค์ความรู้อันจะเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่นๆ และเป็นการเปิดโลกทัศน์ของการทำงานเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) และการแพทย์ยุค 4.0

กิจกรรมการดำเนินงาน (Process)

กระบวนการรับนักศึกษา

1. การติดต่อโดยตรงจากนักศึกษาผ่านทางอีเมล นักศึกษาจะทราบ E-mail Address เพื่อติดต่อจากเว็บไซต์ของโรงพยาบาล www.sichon-hospital.com และ จากการบอกต่อจากรุ่นสู่รุ่น
2. การประสานงานจากมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ผ่านโครงการพิเศษได้แก่ โครงการ Friend for Asia

หรือโครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยนของภาคเอกชนอื่นๆ

กระบวนการสอนนักศึกษา ใช้หลักการ OLE ได้แก่ Objective Learning และ Evaluation

โดยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้ดูแล และมีขั้นตอนกระบวนการสอนดังนี้

การตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Objective defining process)

- สอบถามวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากนักศึกษาและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันกับนักศึกษา
- จัดตารางปฏิบัติงาน rotation schedule ให้นักศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของนักศึกษา โดยอาจมีการสอบถามล่วงหน้าจากนักศึกษาผ่านทางอีเมล ก่อนวันที่นักศึกษาจะมาถึงโรงพยาบาล และมอบให้ในวันปฐมนิเทศหรือในวันถัดไป
- ประสานงานกับแพทย์ staff และพยาบาลในแผนกต่าง ๆ ที่นักศึกษาสนใจจะเข้าไปศึกษาดูงาน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Setting up the learning experience)

มีรูปแบบการดำเนินการดังนี้

1. **Orientation** การปฐมนิเทศ เป็นการบรรยายแนะนำโรงพยาบาลให้นักศึกษารู้จักในภาพรวมของโรงพยาบาล ข้อมูลสถิติชีพ ข้อมูลโรคสำคัญ และศักยภาพของโรงพยาบาล ร่วมกับน่านักศึกษาเข้าพบผู้บริหารโรงพยาบาล

ภาพที่ 1 อาจารย์แพทย์นำนักศึกษาต่างชาติเข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาล

2. **Hospital tour** เป็นการพานักศึกษาเดินและแนะนำหน่วยงานต่างๆ ในโรงพยาบาลเพื่อให้นักศึกษารู้จักสถานที่ต่างๆ และสร้างความคุ้นเคยกับบุคลากรในโรงพยาบาล

ภาพที่ 2 อาจารย์แพทย์แนะนำให้นักศึกษาต่างชาติดูภาพแสดงที่ตั้งของหอผู้ป่วยต่างๆบนป้ายไว้นิคมเฉพาะเดินชมโรงพยาบาล

3. **Attending Ward round** เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกับแพทย์ใช้ทุนของโรงพยาบาล เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้การดูแลผู้ป่วยโรคต่างๆ ในหอผู้ป่วย

ภาพที่ 3 นักศึกษาแพทย์ต่างชาติขณะปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมร่วมกับแพทย์เพิ่มพูนทักษะ

4. **Learning experience in primary care setting** เป็นการนำนักศึกษาแพทย์ศึกษาดูงานที่หน่วยบริการปฐมภูมิ ได้แก่ รพ.สต.และคลินิกหมอครอบครัว (Primary Care Cluster) เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษารู้จักระบบบริการปฐมภูมิของไทย และการทำงานสหสาขาวิชาชีพ

ภาพที่ 4 นักศึกษาแพทย์ต่างชาติขณะปฏิบัติงานที่คลินิกหมอครอบครัวร่วมกับแพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัว

5. **Learning from home visits** เป็นการนำนักศึกษาแพทย์ลงชุมชนและเยี่ยมบ้านผู้ป่วย (Home Health Care) ทำให้เห็นกระบวนการดูแลต่อเนื่องและบทบาทของหมอบริการที่ชัดเจนขึ้น

ภาพที่ 5 นักศึกษาแพทย์ต่างชาติขณะลงเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้านร่วมกับแพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัว

6. **Special hospital events** เป็นกิจกรรมในช่วงนอกเวลาราชการ เป็นการนำนักศึกษาเข้าทำกิจกรรมพิเศษอื่นๆนอกจากการเรียนในโรงพยาบาล เช่น กิจกรรมวิ่งเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายร่วมกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล หรือ กิจกรรมการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในพื้นที่ห่างไกล

ภาพที่ 6 นักศึกษาแพทย์ต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสิชล

7. **Reflection and feedback activity** เป็นกิจกรรมในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สะท้อนบทเรียนการเรียนรู้ในโรงพยาบาล และอาจารย์แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวได้สรุปการเรียนรู้การสอนให้นักศึกษารับทราบ

ภาพที่ 7 นักศึกษาแพทย์ต่างชาติ ร่วมสะท้อนบทเรียนการเรียนรู้ในโรงพยาบาลกับอาจารย์แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

8. Farewell and certificate of attendance ceremony เป็นกิจกรรมในช่วงท้ายของการศึกษา เป็นการนำนักศึกษาเข้าอำลาผู้บริหารโรงพยาบาลและรับมอบใบประกาศนียบัตรจากผู้อำนวยการ

ภาพที่ 8 นักศึกษาแพทย์ต่างชาติ รับมอบใบประกาศนียบัตรจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงพยาบาล

ช่วงเช้า : ออกตรวจคลินิกเวชปฏิบัติครอบครัว ที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล ร่วมกับแพทย์ประจำบ้าน และอาจารย์แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว หรือกิจกรรมตรวจผู้ป่วยในหอผู้ป่วยแผนกต่างๆ (ward round) ร่วมกับแพทย์ใช้ทุนและอาจารย์แพทย์ในแผนกที่นักศึกษาสนใจ

ช่วงบ่าย : กิจกรรมที่นักศึกษาสนใจเช่น ห้องคลอด ห้องผ่าตัด ห้องฉุกเฉิน คลินิกตรวจพัฒนาการเด็กและฉีดวัคซีนร่วมกับกิจกรรมพิเศษของโรงพยาบาล เช่น การออกหน่วยแจ้งผลตรวจสุขภาพ การออกหน่วยเพื่อดำเนินกิจกรรม

โครงการชุมชนต่างๆ

ช่วงเย็น : กิจกรรมสันทนาการนอกเวลาราชการ ได้แก่ กิจกรรมวิ่งเพื่อสุขภาพของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกวันพุธ เวลา 17.30 น. ระยะทาง 5 กิโลเมตร หรือ กิจกรรมออกกำลังกายอื่นๆ ตามความชอบ

การจัดการเรียนรู้ที่หน่วยบริการปฐมภูมิ

การศึกษาดูงานที่หน่วยบริการปฐมภูมิ ได้แก่ รพ.สต. และ คลินิกหมอครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษา รู้จัก ระบบบริการปฐมภูมิของไทย และการทำงานของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวกับทีมสหสาขาวิชาชีพ รวมถึงการดูแลผู้ป่วยในชุมชน โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้

- Introduction to Primary Care Unit (PCU) เป็นการแนะนำทีมและสถานที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิ ทำให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละวิชาชีพ ขอบเขตการให้บริการ ระบบการปรึกษาของพยาบาลกับแพทย์ในโรงพยาบาล และระบบส่งต่อผู้ป่วย
- Exercise Demonstration เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้พบปะกลุ่มผู้ป่วยและได้สอน สาธิตแสดงการออกกำลังกายแบบ stretching exercise ให้กับผู้ป่วย
- Family physicians' practice observation เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้สังเกตการตรวจผู้ป่วยของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว การสื่อสารของแพทย์กับผู้ป่วยและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทดลองตรวจร่างกายผู้ป่วยอีกด้วย
- Observation of multidisciplinary team working including nurses, pharmacists, physical therapists, Thai traditional massage staff เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้สังเกตการทำงานของทีมสหสาขาวิชาชีพ ได้แก่ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด และ หมอนวดแผนไทย
- Home visit เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้เห็นกระบวนการเยี่ยมบ้าน ตามหลัก INHOMESSS และเข้าใจความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย
- Summary/Reflection session at the end of the day เป็นการสรุปบทเรียนที่นักศึกษาได้รับจากการลงชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับระบบบริการในประเทศของนักศึกษา

การจัดประสบการณ์การศึกษาชุมชนและทัศนศึกษาเสริมประสบการณ์

การจัดโปรแกรมทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่นักศึกษาชื่นชอบและเปิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย มีกิจกรรมศึกษาทางธรรมชาติในวันหยุดให้นักศึกษาได้ทัศนศึกษาในอำเภอสีชลและอำเภอใกล้เคียง เช่น อำเภอชนอม เป็นต้น นอกจากนี้กิจกรรมการทัศนศึกษา ยังสามารถตอบสนองต่อจุดประสงค์ของนักศึกษา

อีกประการหนึ่งที่เลือกมาอำเภอสีชล เนื่องจากที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงของไทยได้แก่ เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า อุทยานแห่งชาติเขาสก จ.สุราษฎร์ธานี และสามารถเดินทางต่อไป จ.กระบี่ และภูเก็ตได้อย่างสะดวก

ตัวอย่างตารางการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาแพทย์ต่างชาติ

An example of learning activities for foreign medical students

Date	Time(09.00-12.00 hr.)	Lunch Time (13.30-16.00 hr.)	Remarks
Monday (5/MAR/19)	Orientation / Meeting the hospital director (Dr.Arak Wongworachart)	Family Medicine Half Day Conference (Dr.Ekarat, Family Physician)	Aerobic exercise
Tuesday (6/MAR/19)	Field experiences in Primary Care Units (Tha Hin Health Center) (Dr.Ekarat, Family Physician)	Home Health Care at PCU (Dr.Ekarat, Family Physician)	
Wednesday (7/MAR/19)	Family Medicine Clinic (Dr.Khumphuee, Family Physician)	Well Child Clinic (Nurse Sukolthip, registered nurse)	Running exercise
Thursday (8/MAR/19)	Family Medicine Clinic (Dr.Ekarat, Family Physician)	Home Health Care (Dr.Ekarat, Family Physician)	
Friday (9/MAR/19)	Palliative Care Clinic (Dr.Piyanit, Family Physician)	Reading/ Self-study	Running exercise

การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation process)

- มีการประเมินผลการเรียนรู้จากผู้เรียนทุกคน ผ่านแบบประเมิน Feedback evaluation ของโรงพยาบาลโดยมีหัวข้อการประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน, การอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ, ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับ, ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ
- การนำเสนอผลการเรียนรู้ของนักศึกษา Reflection and feedback activity เป็นกิจกรรมในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สะท้อนบทเรียนการเรียนรู้ในโรงพยาบาลและ อาจารย์แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวได้สรุปการเรียนการสอนให้นักศึกษารับทราบ

ผลลัพธ์การดำเนินงาน (Results)

จากการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2550 ถึง ปี 2562 มีข้อมูลและรายละเอียดของนักศึกษาแพทย์ต่างชาติ ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนนักศึกษาแพทย์ต่างชาติที่เข้าศึกษาเรียนรู้ที่โรงพยาบาลลิซล

ปี	จำนวนนักศึกษาแพทย์	ประเทศของนักศึกษาแพทย์
2007	4	Japan
2008	4	Japan
2012	2	Australia
2013	7	USA, Austria
2014	5	USA, Austria, England, Australia
2015	8	USA, Germany, Japan, Myanmar
2016	15	USA, Austria, Germany, France
2017	8	USA, Austria, China
2018	12	USA, Austria, Germany, China
2019	19	USA, Austria, Germany, France
รวม	81	9 ประเทศ

ตารางที่ 2 ข้อมูลรายละเอียดของนักศึกษาแพทย์ต่างชาติที่เข้าศึกษาเรียนรู้ที่โรงพยาบาลลิซล

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	31	38.27
หญิง	50	61.73
อายุ		
<20ปี	12	14.81
20-25 ปี	35	43.21
26-30 ปี	20	24.70
>30ปี	14	17.28
ระดับชั้นการศึกษา		
ปีที่ 3	4	4.93
ปีที่ 4	46	56.79
ปีที่ 5	20	24.69
ปีที่ 6	8	9.88
หลังปริญญา	3	3.70
วิธีการติดต่อ		
โดยตรงผ่าน e-mail	50	61.73
ผ่านมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	17	20.98

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ผ่านมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	6	7.40
ผ่านโครงการอื่นๆ	8	9.88
ระยะเวลาการศึกษา		
1 สัปดาห์	4	4.93
2 สัปดาห์	16	19.75
3 สัปดาห์	12	14.81
4 สัปดาห์	37	45.68
> 4 สัปดาห์	12	14.81
ประเทศ		
USA	22	27.16
Austria	21	25.92
France	11	13.58
Germany	11	13.58
Japan	9	11.11
Australia	3	3.70
China	2	2.47
England	1	1.23
Myanmar	1	1.23
รวม	81	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.73 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.21 เข้าศึกษาดูงานในระยะเวลา 4 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 45.68

ส่วนใหญ่มาจากประเทศ สหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 27.16 รองลงไปคือ ประเทศออสเตรีย คิดเป็นร้อยละ 25.92 แต่ภาพรวมนักศึกษาจะมาจากประเทศในทวีปยุโรปมากที่สุด ข้อมูลสาขาที่นักศึกษาสนใจเรียนรู้เพิ่มเติมจากวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว มากที่สุดคือ สาขาอายุรกรรม โดยเฉพาะโรคเขตร้อน เช่น โรคไข้เลือดออก โรคไข้ฉี่หนู โรคไข้สควิปไทฟัส เป็นต้น รองลงไปเป็น สาขาสุนัขเวชกรรมและสาขาศัลยกรรมออร์โธปิดิกส์ ตามลำดับ

ผลลัพธ์จากการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้จากนักศึกษา

ผลการประเมินการเรียนรู้จากผู้เรียนทุกคน ผ่านแบบประเมิน Feedback evaluation ของโรงพยาบาลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้จากนักศึกษาแพทย์ต่างชาติ

หัวข้อ	จำนวน	Percentage (%)
กิจกรรมสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้		
เห็นด้วย	74	91.35
ไม่แน่ใจ	7	8.65
ไม่เห็นด้วย	0	0
ความหลากหลายของกิจกรรม		
เห็นด้วย	72	88.89
ไม่แน่ใจ	9	11.11
ไม่เห็นด้วย	0	0
ความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา		
เห็นด้วย	76	93.82
ไม่แน่ใจ	5	6.18
ไม่เห็นด้วย	0	0
ระยะเวลาการเข้าศึกษามีความเหมาะสม		
เห็นด้วย	70	86.42
ไม่แน่ใจ	11	13.58
ไม่เห็นด้วย	0	0
รวม	81	100

จะเห็นได้ว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกิจกรรมสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 91.35 ความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 93.82 ระยะเวลาการเข้าศึกษามีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 86.42 ในกลุ่มผู้ที่ไม่แน่ใจ ให้ความเห็นว่าบางกิจกรรมมีเวลาน้อยเกินไป เช่น การออกตรวจกับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในคลินิกหมอครอบครัว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นจากนักศึกษาต่างชาติ

นักศึกษาส่วนใหญ่ ตอบรับการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่เลือกมาศึกษาได้เรียนรู้โรคเขตร้อน (Tropical diseases) เช่น โรคไข้เลือดออก, ไข้ฉี่หนู, มาลาเรีย เป็นต้น การดูแลผู้ป่วยที่พบบ่อยในแผนกต่างๆ การได้ฝึกประสบการณ์ตรวจร่างกายผู้ป่วยที่

หน่วยบริการปฐมภูมิ และคลินิกหมอครอบครัว มีข้อเสนอแนะเรื่องการสื่อสารภาษาอังกฤษของเจ้าหน้าที่อื่นๆ และระยะเวลาการศึกษาดูงานที่น้อยเกินไป

ตัวอย่าง เสียงสะท้อนจากผู้เรียน (Quotes from international medical students)

Alexia Leccerc นักศึกษาแพทย์ปี 5 จาก University of Angers, France:

"I think this elective in Sichon was a great experience. We can see how it works here, for example, the health volunteer in the PCU and the good connection between them and the doctor and the nurse. All the people are welcoming and nice. We are very grateful for that."

Lei Lei นักศึกษาแพทย์ปี 4 จาก Ohio State University, USA:

“Learning about top diseases that are seen in the hospital and how they care comparing with our home institution. Seeing the health care service delivery in the PCU especially how holistic, integrative and efficient the clinic is. Learning about Thai people’s perspective or perception about death and dying process.”

มุมมองของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม

นักวิชาการสาธารณสุข ผอ.รพ.สต.บ้านท่าหิน :

“การมีนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาดูงานที่ รพ.สต. ช่วยให้เจ้าหน้าที่มีการตื่นตัวในการทำงานมากขึ้น และรู้สึกถึงความสำคัญของบริการปฐมภูมิที่เชื่อมต่อกับโรงพยาบาลและชุมชน การมีเครือข่าย อสม.เป็นสิ่งที่นักศึกษาต่างชาติประทับใจเนื่องจากเห็นการทำงานแบบจิตอาสาในประเทศไทย แตกต่างจากในต่างประเทศ ที่ไม่มีเครือข่าย อสม.”

พยาบาลวิชาชีพ คลินิกหมอครอบครัวบ้านท่าหิน :

“มีโอกาสดูพานักศึกษาต่างชาติลงเยี่ยมบ้านคนไข้ ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจกับงานที่ตนเองทำมากขึ้น เนื่องจากได้พูดคุยกับนักศึกษาต่างชาติแล้ว พบว่าในประเทศของเขา ยังไม่มีบริการเยี่ยมบ้านในผู้ป่วยนอนติดเตียง และได้รับการชื่นชมการทำงานจากนักศึกษาต่างชาติที่เห็นคุณค่าของการดูแลผู้ป่วยแบบเป็นองค์รวม”

พยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยอายุรกรรม รพ.สิชล:

“เจ้าหน้าที่พยาบาลมีความตื่นตัวมากขึ้น เป็นโอกาสที่ได้ฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆ สามารถนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยต่างชาติที่เข้ามารักษาในโรงพยาบาลได้อย่างมั่นใจมากขึ้น และเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความกล้าในการพูดคุย สนทนาภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติมากขึ้น”

การสังเคราะห์/สรุปบทเรียน ที่ได้จากการจัด elective ให้กับนักศึกษาแพทย์ต่างชาติ

แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว มีความสามารถในการเป็นครูพี่เลี้ยงให้กับนักศึกษาแพทย์ชาวไทย ในรายวิชาเวชศาสตร์ครอบครัวและชุมชนเป็นพื้นฐานเดิม เมื่อมีโอกาสนในการ

จัดการเรียนรู้เวชศาสตร์ครอบครัวให้นักศึกษาแพทย์ต่างชาติที่สนใจมาเลือกเรียนวิชาเลือก (elective) ในโรงพยาบาล ถือเป็นโอกาสที่ดี ทำให้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ทางตรง คือ การได้ฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารในการดูแลผู้ป่วยและการทำงานในชุมชน ประโยชน์ทางอ้อม คือ เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีระหว่างประเทศ การเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงพยาบาล การมีเครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศ มีความสนิทสนม เกิดเป็นสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดจากการตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน และต้องมีการวางแผนกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจน โดยสอดคล้องเนื้อหาของวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว ผ่านกระบวนการต่างๆ มีการสรุปบทเรียน และสะท้อนกลับผลการเรียนรู้ร่วมกัน นักศึกษาจึงจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการมาศึกษาดูงานด้านเวชศาสตร์ครอบครัว และระบบสาธารณสุขของประเทศไทย นอกจากนี้ปัจจัยแห่งความสำเร็จมาจากการสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่เปิดโอกาสรับนักศึกษาเข้ามา และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับที่มีนักศึกษาเข้าไปศึกษาดูงานทั้งในโรงพยาบาลและหน่วยบริการปฐมภูมิ

อนาคต

การจัดการเรียนรู้เวชศาสตร์ครอบครัวให้นักศึกษาแพทย์ต่างชาติ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มาเรียนรู้ระบบการแพทย์และสาธารณสุขของไทย และยังเป็นโอกาสที่แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวจะได้เรียนรู้ระบบการศึกษาแพทย์ของประเทศต่าง ๆ อีกทั้งยังได้ประสบการณ์ในการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร บทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษา (Preceptor) ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการ และการเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอน/กระบวนการเรียน ซึ่งเน้นการเรียนรู้ในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแบบกัลยาณมิตร นอกจากนี้ยังต้องเป็นที่ปรึกษา (Advisor) คอยช่วยเชื่อมโยงประสานระหว่างแผนกต่างๆ ช่วยสื่อสารการทำงาน และสะท้อนกลับให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงคุณค่าที่พวกเขาได้ปฏิบัติ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการร่วมค้นหาจุดร่วมของเป้าหมายการเรียนรู้กับผู้เรียน ผลลัพธ์จึงจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง

1. พิสนุ พงศ์ศรี. บทที่ 3 การประเมินสื่อการสอน. การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์เทียมฝาการพิมพ์. 2549
2. Williams, Darlene Anne. (1999). "Documenting Children's Learning: Assessment and evaluation in the project approach," Masters Abstracts International. 37(03): 751
3. Best, John W. and Kahn, James V. (1986). Research in Education. 5th ed. New Jersey. Prentice-Hall. Capron, (1988) Computers Tools for an Information Age. 5th ed. U.S.A.
4. Johnson, David W. Johnson, Roger T. and Edythe Johnson Holubec. (1990). CIRCLES OF LEARNING: Cooperation in the Classroom. 3rd Corelia Drive Edina, Minnesota: Interaction Book Company.
5. Slavin, Robert E. (1995). Cooperative Learning Theory, Research, and Practice. Massachusetts: A Simon & Schuter Company.